PARTNER ŞİDDETİNE YÖNELİK TUTUM VE İLİŞKİ DOYUMU: ARACI OLARAK ROMANTİK İLİŞKİ ODAKLI OBSESİF KOMPULSİF BELİRTİLER

Özlem YILMAZ
Psikolojik Danışman, Yıldız Teknik Üniversitesi
pskdanozlemyilmaz@gmail.com

Buse ARI
Psikolojik Danışman, Yıldız Teknik Üniversitesi
pskdanbuseari@gmail.com

Özge ALKAN
Psikolojik Danışman, Yıldız Teknik Üniversitesi
pskdanozgealkan@gmail.com

Seydi Ahmet SATICI
Doçent Doktor, Yıldız Teknik Üniversitesi
ahmet.satici@yildiz.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-2871-8589

Gaye BIRNİ
Araştırma Görevlisi, Yıldız Teknik Üniversitesi
gbirni@yildiz.edu.tr
ORCID ID: 0000-0001-8355-2908

Mehmet Engin DENİZ
Profesör Doktor, Yıldız Teknik Üniversitesi
edeniz@yildiz.edu.tr
ORCID ID: 0000-0002-7930-3121

Özet

Bu araştırmada partner şiddetine yönelik tutum ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide romantik ilişki odaklı ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin çoklu aracılık rolü incelenmiştir. Araştırmada Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği, İlişki Doyumu Ölçeği, Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği ve Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği kullanılmıştır. Çalışmaya Türkiye'nin 48 farklı ilinde yaşayan, romantik ilişkisi (sevgililik, sözlülük/nişanlılık, evlilik) olan 303 kişi (227 kadın, 74 erkek ve 2 diğer) katılım sağlamıştır. Katılımcıların yaşları 18 ile 57 arasında (ort. = 26.81, ss. = 7.43) değişmektedir. Araştırma sonucunda elde edilen verilerin analizi için SPSS 22 analiz programı kullanılmış, Pearson korelasyon testi ve process macro eklentisi ile aracılık analizi gerçekleştirilmiştir. Bulgulara göre partner şiddetine yönelik tutumlar ve ilişki doyumu arasındaki ilişkide, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin tam aracılık rolü olduğu saptanmıştır. Bulunan bu ilişki literatür ışığında tartışılmış, öneri ve sınırlıklar sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: İlişki doyumu, partner şiddeti, obsesif kompulsif belirtiler, romantik ilişki

ATTITUDES TOWARD PARTNER VIOLENCE AND RELATIONSHIP SATISFACTION: ROMANTIC RELATIONSHIP AND PARTNER-ORIENTED OBSESSIVE-COMPULSIVE SYMPTOMS AS MULTIPLE MEDIATORS

Abstract

In this study, the multiple mediating roles of romantic relationship-oriented and partner-oriented obsessive-compulsive symptoms in the relationship between attitudes towards partner violence and relationship satisfaction were examined. The Attitudes Toward Violence in Intimate Relationships Scale, Relationship Satisfaction Scale, Partner-Obsessive-Compulsive Symptom Scale, and Romantic Relationship Obsessions and Compulsions Scale were used in the study. A total of 303 people (227 women, 74 men, and 2 others) living in 48 different cities of Turkey and in romantic relationships (dating, engagement, marriage) participated in the study. The ages of the participants ranged between 18 and 57 (mean = 26.81, SD = 7.43). The SPSS 22 analysis program was used to analyze the data obtained as a result of the research, and pearson correlation test and mediation analysis were performed with process macro plug-in. According to the findings, the relationship between attitudes towards partner violence and relationship satisfaction was found to be fully mediated by romantic relationship and partner-oriented obsessive-compulsive symptoms. This relationship was discussed in light of the literature, and suggestions and limitations were presented.

Keywords: Relationship satisfaction, partner violence, obsessive-compulsive symptoms, romantic relationship

1. GİRİŞ

İnsan, doğası gereği diğerleri ile ilişkiler kurma ihtiyacı duyan bir canlıdır. Bireyler başkalarına karşı sahip oldukları duygu, düşünce ve davranışları etkileşim yolu ile çevresindeki insanlara yansıtarak kişilerarası ilişkiler kurmaktadırlar (Horowitz, 2004; Leary, 1957; Plutchik ve Conte, 1997). Bireylerin sağlıklı bir şekilde gelişim göstermeleri için kişilerarası ilişkiler kurmalarının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir (Maslow, 1943; Erikson, 1982). Bireyler yaşamları boyunca aile, arkadaşlık gibi birçok ilişki içerisinde yer almaktadır. Bu ilişkilerden biri olan romantik ilişki, iki kişi arasında oluşan tutku, bağlılık ve yakınlığı içermektedir (Sternberg, 1986). Alanyazına göre bireylerin içinde bulundukları romantik ilişkilerin niteliği ve ilişkiden hissettikleri doyum iyi oluşları ve mutlulukları için oldukça önemlidir (Hendrick, 1989; Bırni ve Eryılmaz, 2022).

İlişki doyumu, romantik ilişki süresince kişi tarafından algılanan duygu, düşünce ve davranışların değerlendirilmesini ifade etmektedir. Bireylerin kendi bilişsel süreçlerine göre yaptıkları bu değerlendirmelerin sonucunun olumlu olması, ilişkiden alınan doyumun yüksek olduğu anlamına gelmektedir (Hendrick, 1989). Ayrıca ilişki doyumu kişinin partnerine karşı olan beklentileri ve bu beklentilerin ne düzeyde gerçekleştiğiyle de ilişkilidir (Sabatelli, 1988). Bireylerin ilişki doyumuna etki eden faktörler arasında mükemmeliyetçi tutumlar (Stoeber, 2012), kendini ifade edebilme (MacNeil ve Byers, 2005), partnerlerin birbirlerine karşı sağladıkları destek (Cramer, 2004), ilişkiye yönelik olan inançlar ve yaklaşımlar (Bradbury ve Fincham, 1988; Christian ve ark., 1994; Stackert ve Bursik, 2003), çatışma karşısındaki tutum ve yaklaşımlar (Cramer, 2000) gibi çeşitli psikolojik yapılar bulunmaktadır.

Bununla beraber, ilişki doyumunu etkileyen faktörlerden biri de partner şiddetine yönelik tutumlardır (Kaura ve Lohman, 2007).

Partner şiddeti, romantik bir ilişki içerisindeki kişinin karşısındakine fiziksel, psikolojik veya cinsel zarar veren herhangi bir davranışı sergilemesidir. Tokat atma, vurma, tekme atma ve dövme, yıldırma, sürekli küçümseme, aşağılama, zorla cinsel ilişki, diğer cinsel zorlama biçimleri, bir kişiyi ailesinden ve arkadaşlarından izole etme, hareketlerini izleme ve bilgi veya yardıma erişimini kısıtlama gibi çeşitli kontrol edici davranışlar partner şiddeti olarak değerlendirilmektedir (DSÖ, 2002). Gökkaya ve Öztürk (2021) tarafından yapılan bir çalışmada, katılımcıların en çok maruz kaldığı şiddet çeşitleri arasında sosyal medya hesaplarının kontrol edilmesi, sürekli nerede olduklarının sorulması ve aşırı derecede kıskanılmak yer almaktadır. Partner şiddetinin ortaya çıkmasında failin alkol kullanması (Dönmez vd., 2012), ilişkide çatışma ve memnuniyetsizliğin olması (Bulut vd., 2020), failin partnerine sahiplenme ve kontrol etme davranışları göstermesi (DSÖ, 2002) gibi faktörler rol oynamaktadır.

Partner şiddetine yönelik tutum, şiddete yönelik düşünce ve kabul edilebilirliği ifade etmektedir. Partner şiddetine yönelik tutumun olumlu olması, bireyin şiddet kabul edilebilirliğine yönelik olumlu bir tutum sergilemesi anlamına gelmektedir. Kişinin partner şiddetine yönelik olumlu tutumu, partner şiddetinin kabul edilebilirliği ile ilişkilidir (Kaura ve Lohman, 2009). Yapılan çalışmalarda, kişilerin partner şiddetine yönelik tutumları ile partner şiddeti uygulamaları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür (Cinal, 2018; Flood ve Pease, 2009). Doron ve diğerleri (2014)'nin yapmış olduğu araştırmada ise, ilişkide yaşanılan çatışmaların romantik ilişki obsesif kompulsif belirtilerinin hem tetikleyicisi hem de sonucu olduğu belirtilmiştir.

Obsesyonlar (takıntı), istenmeden akla gelen, kaygı ve sıkıntı yaratan, tekrarlayıcı ve sürekli düşünceler, dürtüler ya da görüntülerdir (Köroğlu, 2013). Kompulsiyonlar (zorlantı) ise, obsesyonlarla ilişkili olarak ortaya çıkan ya da katı kurallara uymaya zorlanmış gibi hissedilen tekrarlayıcı davranışlar (örn. el yıkama, kapı kilitleme, düzenleme) ya da zihinsel eylemler (örn. sayı sayma, sözcükleri sessiz şekilde yineleme) olarak ele alınmaktadır (Köroğlu, 2013). Doron ve diğerleri (2012a; 2012b)'nin yaptığı araştırmalar sonucunda obsesyon ve kompulsiyonların romantik ilişki ve partnere yönelik olarak ortaya çıkabildiği gözlemlenmiştir. Bu sonuç doğrultusunda, "Romantik İlişki İçerikli Obsesif Kompulsif Semptomlar" olarak yeni bir semptom ileri sürülmüştür (Doron vd., 2012a).

Romantik ilişki içerikli obsesif kompulsif belirtiler, "romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler" ve "partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler" olmak üzere iki farklı temada ele alınmaktadır (Doron vd., 2012a; 2012b). Romantik ilişki odaklı obsesif düşünceler, ilişkinin doğruluğu (örn. "Bu ilişki benim için doğru bir ilişki mi?"), kişinin partnerine yönelik duyguları (örn. "Onu gerçekten seviyor muyum?") ve partnerinin kendisine yönelik duyguları (örn. "Eşim beni gerçekten seviyor mu?") gibi boyutlarda ortaya çıkabilmektedir (Doron vd., 2012a). Partner odaklı obsesif düşüncelerin ise, fiziksel özellikler (örn. "Çarpık bir burnu var."), sosyal nitelikler (örn. "Yeterince sosyal değil."), ahlak, yeterlilik, zeka (örn. "Yeterince zeki değil.") ve duygu düzenleme (örn. "Duygusal olarak dengeli değil.") gibi alanlara odaklandığı görülmüştür (Doron vd., 2012a; 2012b). Bu düşüncelere sahip olan kişi, tekrarlayıcı kontrol (örn. partnerine karşı olan duygularını gözden geçirmek), karşılaştırma (örn. partnerinin özellikleri ile potansiyel partner adayları ile karşılaştırma), nötralleştirme (örn. birlikte mutlu olunan zamanları düşünme) ve partnerinden veya çevresinden güvence arama (örn. "Beni gerçekten seviyor musun?") gibi kompulsif davranışlarda bulunmaktadır (Doron vd., 2014). Romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif davranışlar, kişide utanç ve doyumunu olumsuz etkilediği

düşünülmektedir (Brandes ve ark., 2020; Çaykuş, 2020; Doron ve ark., 2012a; 2012b; 2014; Trak ve İnözü, 2017). suçluluk duygularının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır ve ilişki kalitesini ve ilişki

Alanyazında ilişki doyumu ve partner şiddetine yönelik tutumlar (Kaura ve Lohman, 2007), ilişki doyumu ve romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler (Brandes vd., 2020; Doron vd., 2012a; 2012b; 2014; Trak ve İnözü, 2017) ve ilişkide yaşanılan çatışmalar ve romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler (Doron vd., 2014) çalışmalar olmakla birlikte alanyazında üç değişkenin birlikte ele alındığı bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Bu çalışmanın, ilişki doyumu ve partner şiddetine yönelik tutum arasındaki ilişkide romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin aracı rolünün incelendiği ilk çalışma olması açısından alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu doğrultuda bu araştırmanın amacı, partner şiddetine yönelik tutum ve ilişki doyumu arasındaki ilişkide romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin aracı rolünün incelenmesidir. Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma sorusuna yanıt aranmıştır:

1. Partner şiddetine yönelik tutum ve ilişki doyumu arasındaki ilişkide romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin aracı rolü var mıdır?

2. YÖNTEM

İlişki doyumu ile partner şiddetine yönelik tutum arasında romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin aracılık rolünün olup olmadığını inceleyen bu araştırma ilişkisel tarama yöntemi ile desenlenmiştir.

2.1. ÇALIŞMA GRUBU

Bu çalışma helsinki deklorasyonu bağlamında yapılmış olup Yıldız Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Etik Kurulu tarafından (20221201837) onaylanmıştır. Veriler kartopu örnekleme yöntemi ile online olarak Google Formlar üzerinden 48 ilden mevcut bir romantik ilişkisi olan 303 kişiden toplanmıştır. Katılımcılar cinsiyetlerine göre kadın (227), erkek (74) ve diğer (2) olarak ayrılmıştır. Katılımcıların yaşları 18 ile 57 arasında (Ort = 26.81, Ss = 7.43) değişmekte iken partnerlerinin yaşı ise 17 ile 67 arasında değişmektedir. İlişki süreleri ise 1 yıl ile 28 yıl arasında (Ort = 4.76, Ss = 5.84) değişmektedir. Katılımcılara ait bilgilerin detaylarına Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubuna Ait Bilgiler

Değişken	Frekans	Yüzdelik(%)
Cinsiyet		
Kadın	227	74.9
Erkek	74	24.4
Diğer	2	0.7

Eğitim Düzeyi		
İlkokul	3	1.0
Ortaokul-İlkokul	6	2.0
Lise	18	5.9
Önlisans	25	8.3
Lisans	192	63.4
Yüksek Lisans	53	17.5
Doktora	6	2.0
İlişki Türü		
Sevgililik	202	66.7
Sözlülük	32	10.6
Evlilik	69	22.8

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmanın verileri İlişki Doyumu Ölçeği, Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği, Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği, Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu ve Kişisel Bilgi Formu ile elde edilmiştir. Veri toplama araçlarına ilişkin bilgiler aşağıda yer almaktadır.

2.2.1. Kişisel Bilgi Formu katılımcıların cinsiyetlerine, yaşlarına, yaşadıkları şehirlere, eğitim düzeylerine, içinde bulundukları romantik ilişki türlerine (sevgililik, sözlülük/nişanlılık, evlilik), içinde bulundukları romantik ilişki sürelerine, partnerlerinin yaşlarına ve partnerleri ile aynı evi paylaşıp paylaşmadıklarına ilişkin sorular içermektedir.

2.2.2. İlişki Doyumu Ölçeği (İDÖ) Hendrick (1988) tarafından katılımcıların romantik ilişkideki ilişki doyumlarını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Toplam 7 maddeden (örn. "Genel olarak ilişkiniz sizin için ne kadar doyurucu?") oluşan bu ölçek 7'li Likert tipi olarak puanlanmaktadır. Ölçeğin Türkçe'ye uyarlaması ise Curun (2001) tarafından yapılmıştır. Türkçe formun da orijinaline uygun olarak tek faktörlü bir yapısı bulunmaktadır. İç tutarlık katsayısı .86 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 7 en yüksek puan ise 49'dur. Ölçekten alınan yüksek puanlar, kişinin yüksek ilişki doyumuna sahip olduğu anlamına gelmektedir.

2.2.3. Romantik İlişki Obsesyon ve Kompulsiyonları Ölçeği (RİOKÖ) Romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirti düzeyini ölçmek amacıyla Doron ve diğerleri (2012a) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması Trak ve İnözü (2017) tarafından yapılmıştır. RİOKÖ toplam 14 maddeden (örn. "İlişkimin doğru olup olmadığını tekrar tekrar kontrol ederim.") oluşmaktadır. Ancak ölçekte bulunan 2 ve 8 numaralı maddeler verilen cevapların güvenirliğini ölçmek için kullanıldığı için toplam puana dahil edilmemektedir. RİOKÖ 5'li Likert tipine sahiptir. Ölçek üç alt boyuttan (partnere duyulan

sevgi, ilişkinin doğruluğu ve partner tarafından sevilme) oluşmaktadır ve alınabilecek puanlar 0 ve 48 arasında değişmektedir. Artan puanlar bireylerin romantik ilişkilerine yönelik obsesif kompulsif belirti düzeylerinin de arttığına işaret etmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.89 olarak hesaplanmıştır (Trak ve İnözü, 2017).

2.2.4. Partnere İlişkin Obsesif-Kompulsif Belirti Ölçeği (PİOKBÖ) Doron ve diğerleri (2012b) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışması Trak ve İnözü (2017) tarafından yapılmıştır. Ölçek toplam 28 maddeden (örn. "Partnerimin yeterince akıllı ve derinlik sahibi biri olup olmadığını sürekli sorgularım.") oluşmaktadır. Ancak ölçekte bulunan 1, 4, 13 ve 23 numaralı maddeler verilen cevapların güvenirliğini ölçmek için kullanıldığı için toplam puana dahil edilmemektedir. 5'li Likert tipindeki ölçekten alınabilecek puanlar 0 ve 96 arasında değişmektedir. Artan puanlar bireylerin partnerlerine yönelik obsesif kompulsif belirti düzeylerinin de arttığına işaret etmektedir. PİOKBÖ altı alt boyuttan (sosyallik, yeterlilik, ahlaklılık, dış görünüş, duygusal istikrar ve zeka) oluşmaktadır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0.94 olarak hesaplanmıştır (Trak ve İnözü, 2017).

2.2.5. Yakın İlişkilerde Şiddete Yönelik Tutum Ölçeği-Gözden Geçirilmiş Formu (YİŞTÖ-GG) Fincham ve diğerleri (2008) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe 'ye uyarlaması ise Toplu-Demirtaş ve arkadaşları (2017) tarafından yapılmıştır. 5'li Likert yapıdaki ölçek toplam 17 madde (örn. "Partnerimin bana karşı cinsten biri ile konuşmamamı söylemesi gururumu okşar.") ve istismar, kontrol ve şiddet olmak üzere 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Şiddet alt boyutu fiziksel şiddete yönelik tutumları ölçerken, istismar ve kontrol boyutu psikolojik şiddete dair tutumları ölçmektedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 17, en yüksek puan ise 85'tir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, kişideki psikolojik ve fiziksel saldırganlığa yönelik tutumların arttığı anlamına gelmektedir. Ölçeğin uyarlama çalışmasında iç tutarlık katsayıları şiddet, kontrol ve istismar boyutları için sırasıyla 0.72, 0.62, ve 0.65 olarak hesaplanmıştır.

2.3. ANALİZ

Çalışmada toplanan verilerin analizi için SPSS 22 istatistik uygulaması kullanılmıştır. Öncelikli olarak veriler, parametrik testlerin ön koşulu olan homojenlik ve normallik açısından kontrol edilmiştir. Sonrasında Pearson korelasyon testi ve Hayes'in geliştirdiği PROCESS Macro analiz yöntemi ile aracılık testi yapılmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 2'de değişkenler arası ilişkiler ve değişkenlere ait betimsel istatistikler sunulmuştur. Çarpıklık katsayıları incelendiğinde ilişki doyumu, romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler, partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve partner şiddetine yönelik tutum ölçeklerinin çarpıklık ve basıklık katsayıları minimum -1.48 ile maksimum 2.44 değerlerini almıştır.

Tablo 2. Korelasyon ve Betimsel İstatistikler

	Betimsel İstatistikler				Korelasyon			
Değişkenler	X̄.	SS	Çarpıklık	Basıklık	1	2	3	4
1. İlişki Doyumu	40.83	7.41	-1.48	2.44	1			
2. Romantik İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler	10.13	9.74	1.29	1.21	-0.62**	1		
3. Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler	17.47	15.13	1.59	2.17	-0.55**	0.71**	1	
4. Partner Şiddetine Yönelik Tutum	30.31	8.45	0.93	0.59	-0.24**	0.32**	0.36**	1

Not. ** $p < 0.01$
Not2. X̄: Ortalama; SS: Standart Sapma

Tablo 2'de ölçeklerden alınan puanlar incelendiğinde ilişki doyumu ($\bar{X}$=40.83, Ss=7.41), romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ($\bar{X}$=10.13, Ss=9.74), partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ($\bar{X}$=17.47, Ss=15.13) ve partner şiddetine yönelik tutum ($\bar{X}$=30.32, Ss=8.45) değerlerini almıştır.

Tablo 2'de elde edilen bulgulara göre ilişki doyumu ile romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon ilişkisi vardır (r= -0.62, p<0.01). İlişki doyumu azaldıkça romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerin arttığı görülmektedir.

İlişki doyumu ile partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon ilişkisi vardır (r= -0.55, p<0.01). İlişki doyumu azaldıkça partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin arttığı görülmektedir.

İlişki doyumu ile partner şiddetine yönelik tutum arasında negatif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon ilişkisi vardır (r= -0.24, p<0.01). İlişki doyumu azaldıkça partner şiddetine yönelik tutumun arttığı görülmektedir.

Romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon ilişkisi vardır (r= 0.71, p<0.01). Romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler arttıkça partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin de arttığı görülmektedir.

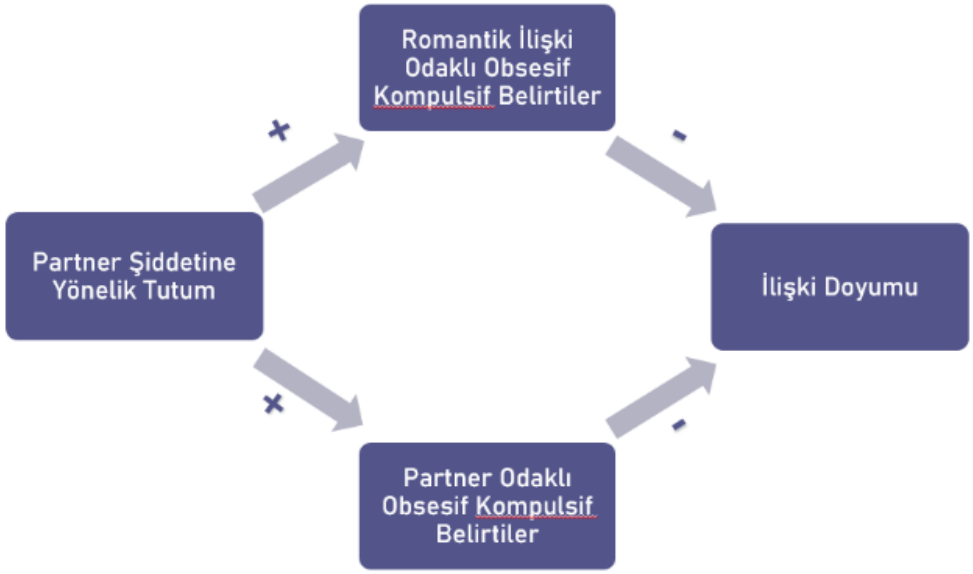
Romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile partner şiddetine yönelik tutum arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon ilişkisi vardır (r= 0.32, p<0.01). Romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler arttıkça partner şiddetine yönelik tutumun arttığı görülmektedir.

Partner şiddetine yönelik tutum ile partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı korelasyon ilişkisi vardır (r= 0.36, p<0.01). Partner şiddetine yönelik tutum arttıkça partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin de arttığı görülmektedir.

3.1. YAPISAL ÇOKLU MODEL

Çalışmaya ait yapısal çoklu aracı model Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Partner Şiddetine Yönelik Tutum ile İlişki Doyumu Arasında Romantik İlişki Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtiler ve Partner Odaklı Obsesif Kompulsif Belirtilerin Çoklu Aracı Rolü

3.2. ARACILIK ANALİZİNE DAİR BULGULAR

Çalışmaya ait detaylı bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Aracılık Analizi Bulguları

	Standardize *B*	95%CI	
Yol		LL	UL
Partner şiddetine yönelik tutum → Romantik ilişki odaklı OKB	.329	.255	.502
Partner şiddetine yönelik tutum → Partner odaklı OKB	.365	.469	.846
Romantik ilişki odaklı OKB → İlişki doyumu	-.468	-.453	-.260
Partner odaklı OKB → İlişki doyumu	-.208	-.165	-.039
Toplam etki (c)	-.216	-.313	-.120
Toplam direkt etki (c')	-.014	-.097	.068
Partner şiddetine yönelik tutum → Romantik ilişki odaklı OKB → İlişki doyumu	-.135	-.195	-.077
Partner şiddetine yönelik tutum → Partner odaklı OKB → İlişki doyumu	-.067	-.136	-.014

Partner şiddetine yönelik tutum, romantik ilişkiye yönelik obsesif kompulsif belirtileri (β=.329) ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri (β=.365) doğrudan pozitif yönde yordamaktadır.

Ek olarak romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtiler (β= -.468) ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler (β= -.208) ilişki doyumunu anlamlı bir şekilde negatif yönde yordamaktadır. Bununla birlikte aracılık yoluna baktığımızda toplam etkinin anlamlı olduğunu, aracı değişkenler girince toplam direkt etkinin ise anlamsız olduğu görülmektedir. Dolayısıyla partner şiddetine yönelik tutum ile ilişki doyumu arasında romantik ilişki obsesif kompulsif belirtiler ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin tam aracı olduğu görülmektedir. Dolaylı etkilere baktığımız zaman da bunların aracılarının anlamlı olduğu görülmektedir.

4. TARTIŞMA

İlişki doyumunun yüksek olması bireylerin duygusal iyilik haline de olumlu yönde etki etmesi sebebiyle ilişkilerin sürmesi için önemli bir etkendir (Hendrick ve Hendrick, 1988). Bu nedenle ilişki doyumunu etkileyen faktörlerin incelenmesi önemli görülmektedir.

Romantik ilişki içerisinde bulunan 18 yaşından büyük katılımcıların partner şiddetine yönelik tutumları, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ve ilişki doyumu arasındaki ilişki ağını ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu çalışmada partner şiddetine yönelik tutum ile ilişki doyumu arasındaki ilişkide romantik ilişkiye ve partnere yönelik obsesif kompulsif belirtilerin tam aracılık yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Başka bir ifadeyle kişinin partner şiddetine yönelik tutumunun olumlu olması (partner şiddetini desteklemesi) romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtileri arttırabileceği ve bu artış ile de kişinin içinde bulunduğu romantik ilişkiden alacağı doyumun azalabileceği görülmektedir.

Araştırma bulguları kapsamında ilk değinilecek nokta partner şiddetine yönelik tutum, romantik ilişkiye ve partnere yönelik obsesif kompulsif belirtiler arasındaki ilişkidir. Partner şiddetine yönelik tutum, şiddete yönelik düşünce ve kabul edilebilirliği ifade etmektedir. Şiddet tutumunun olumlu olması yani bireyin şiddet kabul edilebilirliğine yönelik olumlu bir tutum sergilemesi anlamına gelmektedir. Bu durum sonucunda bireyin yaşadığı ilişki içerisinde kısıtlama, kıskançlık, kıyaslama, küçümseme, kontrol etme ve aşağılama gibi davranışları normal kabul ettiği düşünülmektedir. Bu bireyler sağlıksız ilişki kalıpları oluşturarak içinde bulunduğu ilişki ve partnerine yönelik kontrol edici düşünceler üretebileceği; bu durumun da romantik ilişki ve partnere yönelik obsesif kompulsif belirtileri arttırabileceği düşünülmektedir. Bazı kişiler için psikolojik şiddet içeren yoğun kıskançlık duyguları, eşe yönelik istismar edici ve şiddet içeren davranışlara yol açmaktadır (Carson ve Cupach, 2000). Kıskançlık güvensizliğe yol açmakta ve bu da partnerlerin eşyalarını ve davranışlarını kontrol etme gibi obsesif kompulsif davranışlara neden olabilmektedir (Brandes, Stern ve Doron, 2020). Bu çalışmanın bulguları da partner şiddetine yönelik tutumun olumlu olmasının romantik ilişki ve partner odaklı belirtileri arttırabileceğini göstermektedir. Ayrıca literatürde romantik ilişki ve partner odaklı belirtilerin kıskançlığı arttırdığını gösteren çalışmalar da bulunmaktadır (Kılıç ve Altınok, 2021).

Bu araştırmanın modelinde yer alan diğer bir bulgu da romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin ilişki doyumunu negatif şekilde yordamasıdır. Artan romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ilişki doyumunu düşürmektedir. Literatürde de romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler ile ilişki doyumu arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda, iki değişken arasındaki ilişkinin negatif olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Doron, vd., 2012a; 2012b; Doron, vd., 2014; Şentürk, 2021; Trak & İnözü, 2017; Çaykuş, 2020; Karahisar, 2021). İlişki doyumu için

önemli olan beklentilerin karşılanma düzeyidir. Partnerin mükemmel olmasına yönelik oluşan beklentiler ilişkiye karşı bir memnuniyetsizlik oluşumuna (Lopez vd., 2011) ve ilişki doyumunun düşmesine sebep olmaktadır (Stoeber ve Otto, 2006).

Bu araştırma kapsamında belirlenen modelde yer alan son bulgu da partner şiddetine yönelik tutumun, romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerin aracılığı ile ilişki doyumunu düşürebileceğidir. Şiddete olan yönelim bir romantik ilişki içinde olup olmama durumuna göre değişmemekte ve her bireyde şiddete karşı olumlu veya olumsuz bir tutum bulunmaktadır. Birey romantik ilişki içindeyken kendi ilişkisine ve partnerine yönelik obsesyonları başlarsa partner şiddetine yönelik var olan olumlu tutumu daha da güçlendirebilir. Bu da ilişki doyumunu düşürebilir. Literatürde bu ilişkiler ağını doğrudan inceleyen bir araştırmaya rastlanılmamıştır.

5. SINIRLILIKLAR

Kesitsel yaklaşım ile yapılmış olması bu araştırma için bir sınırlılıktır. Araştırmanın verileri tek bir seferde anlık olarak toplandığından dolayı neden sonuç bağlamını kestirmek mümkün değildir. Neden sonuç ilişkisini tam anlamıyla görebilmek için boylamsal ya da deneysel çalışmalara ihtiyaç vardır. Bu araştırmada kullanılan ölçekler öz bildirime dayalıdır. Ayrıca bu araştırmada ele alınan değişkenler yalnızca ölçme araçlarının kapsamında değerlendirilmektedir. Bu durumlar araştırma için bir sınırlılık olarak ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların sosyal beğenilirlik ile cevap verebilme ihtimali de bu araştırmanın bir sınırlılığı olarak görülmektedir. Bu araştırmada verilerin toplandığı örneklem kolay ulaşılabilen klinik olmayan bir örneklemdir. Sonuçların değerlendirilmesinde bu durum dikkate alınmalıdır.

6. ÖNERİLER

Bu değişkenlerin ele alınacağı yeni araştırmalarda farklı ölçme teknikleri de kullanılması sonuçların etkililiğini arttırabilir ve sosyal beğenirlik durumunun ortadan kalkmasını sağlayabilir. Çift ve aile danışmanlığı sürecinde romantik ilişki yaşayan partnerler ile ilişki doyumu konusunda çalışılırken partner şiddetine yönelik tutumlar ve romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler üzerine incelemeler yapılabilir. Çift ve aile danışmanlığında partner şiddetine yönelik olumlu bir tutum veya romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtiler var ise müdahale edilerek ilişki doyumuna fayda sağlanabilir.

KAYNAKÇA

Bırni, G., & Eryılmaz, A. (2022). Enhancing Well-being of the Married: Investigating Marital Satisfaction, Self-Compassion and Happiness Increasing Strategies. *Turkish Psychological Counseling and Guidance Journal*, *12*(67), 650-669. https://doi.org/10.17066/tpdrd.12061408

Bradbury, N. Thomas, Frank D. Fincham, Steven R. H. Beach. (2000). Research on the nature and determinants of marital satisfaction: a decade ın review. *Journal of Marriage and Family*. *62*(4): 964-980.

Brandes, O., Stern, A., & Doron, G. (2020). “I just can't trust my partner”: Evaluating associations between untrustworthiness obsessions, relationship obsessions and couples violence. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders, 24,* 100500.

Bulut, M., Aslan, R. & Arslantaş, H. (2020). Kabul edilmemesi gereken toplumsal bir gerçek: yakın partner şiddeti. *Sakarya Tıp Dergisi, 10*(2), 334-347. DOI: 10.31832/smj.681134

Carson, C. L., & Cupach, W. R. (2000). Fueling the flames of the green-eyed monster: The role of ruminative thought in reaction to perceived relationship threat. *Western Journal of Communication, 64*(3), 308-329.

Christian, J.L., OLeary K. L. ve Vivian, D. (1994). Depressive symtomology in marital discordant women and men: the role of individual and relationship variables. *Journal of Family Psychology, 8,* 32-42.

Cinal, B. (2018). *Flört şiddeti ve flört şiddetine yönelik tutumun anksiyete ve depresyon düzeyleriyle ilişkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Işık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Cramer, D. (2000). Romantik ilişkilerde ilişki doyumu ve çatışma tarzı. *Psikoloji Dergisi, 134(*3), 337 341.

Cramer, D. (2004). Satisfaction with a romantic relationship,depression, support and confl ict. *Psychology and Psychotherapy, 77,* 449-461.

Curun, F. (2001). *The effects of sexism and sex role orientation on relationship satisfaction*. Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Çaykuş, E. T. (2020). *İlişki istikrarı: ilişkilerde güç algısı, ilişkisel alçakgönüllülük ve romantik ilişkilerde obsesyon ve kompulsiyon ilişkilerinin incelenmesi.* (Doctoral thesis, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü)

Doron, G., Derby, D. S., Szepsenwol, O., & Talmor, D. (2012a). Tainted love: Exploring relationship-centered obsessive compulsive symptoms in two non-clinical cohorts. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, *1*(1), 16-24.

Doron, G., Derby, D. S., Szepsenwol, O., & Talmor, D. (2012b). Flaws and all: Exploring partner-focused obsessive-compulsive symptoms. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, *1*(4), 234-243.

Doron, G., Mizrahi, M., Szepsenwol, O., & Derby, D. (2014). Right or flawed: Relationship obsessions and sexual satisfaction. *The journal of sexual medicine, 11*(9), 2218-2224.

Dönmez, G., Şimşek, H., & Günay, T. (2012). Evli erkeklerde eşlerine yönelik şiddet ve ilişkili etmenler. *Turkish Journal of Public Health, 10*(3), 151-159.

Dünya Sağlık Örgütü, (2002). Dünya şiddet ve sağlık raporu: Özet. *World Health Organization.*

Erikson, Erik H. (1982). The life cycle completed. Review. New York: Norton.

Fincham, F. D., Cui, M., Braithwaite, S. R., & Pasley, K. (2008). Attitudes towards intimate partner violence in dating relationships. *Psychological Assessment,* 20, 260-269.

Flood, M., & Pease, B. (2009). Factors influencing attitudes to violence against women. *Trauma, Violence, & Abuse, 10*(2), 125-142.

Gökkaya, V. B., & Öztürk, M. (2021). Çocukluktaki aile içi şiddet öyküsü ile flört şiddeti arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 19*(4), 219-240.

Hendrick, S. S. (1988). A Generic Measure of Relationship Satisfaction. *National Council on Family Relations, 50*(1), 93-98.

Hendrick, Susan S. (1989). Research on love: Does it measure up? *Journal of Personality and Social Psychology, 56(*5): 784.

Horowitz, L. M. (2004). Interpersonal foundations of psychopathology. Washington, DC: American Psychological Association.

Karahisar, İ, N. (2021). *Üniversite öğrencilerinde erken dönem uyumsuz şemaların ve yetişkin ayrılık anksiyetesinin romantik ilişki odaklı obsesif kompulsif belirtilerle ilişkisinin incelenmesi.* (Yayımlanmış yüksek lisans tezi.) İstanbul Kent Üniversitesi, İstanbul.

Kaura, S. A., & Lohman, B. J. (2007). Dating violence victimization, relationship satisfaction, mental health problems, and acceptability of violence: A comparison of men and women. *Journal of family Violence, 22(*6), 367-381.

Kaura, S. A., & Lohman, B. J. (2009). Does acceptability of violence impact the relationship between satisfaction, victimization, and commitment levels in emerging adult dating relationships?. *Journal of Family Violence*, *24*(6), 349-359.

Kılıç, N., & Altınok, A. (2021). Obsession and relationship satisfaction through the lens of jealousy and rumination. *Personality and Individual Differences*, 179, 110959.

Köroğlu, E. (2013). *DSM-5 Tanı ölçütleri başvuru el kitabı*. Hekimler Yayın Birliği Yayıncılık.

Leary, T. F. (1957). Interpersonal diagnosis of personality: A functional theory and methodology for personality evaluation. New York, NY: Ronald.

Lopez, F. G., Fons-Scheyd, A., Bush-King, I., & McDermott, R. C. (2011). A latent class analysis of dyadic perfectionism in a college sample. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development*, 44, 32-51.

MacNeil, S., & Byers, E. S. (2005). Dyadic assessment of sexual self-disclosure and sexual satisfaction in heterosexual dating couples. *Journal of Social and Personal Relationships*, *22*(2), 169-181.

Maslow, A. H (1943), A theory of human motivation. *Psychological Review, 50* (4): 370-396.

Panter, A. T., & Hoyle, R. (1995). Writing about structural equation models. *Structural equation modeling: Concepts, issues, and applications,* SAGE: Thousand Oaks, CA, 158-176.

Plutchik, R., & Conte, H. R. (1997). Circumplex models of personality and emotions. Washington, DC: American Psychological Association.

Sabatelli, R., N. (1988). Exploring relationship satisfaction: a social exchange perspective on the interdependence between theory, research, and practice. *Family Relations. 37*(2), 217-222

Stackert, R.A. ve Bursik, K. (2003). Why i unsatisficed adult attachment style, gendered irrational relationship beliefs, and young adult romantic relationship satisfaction. *Personality and Individual Differences, 34,* 1419- 1429

Sternberg, R. J. (1986). A triangular theory of love. *Psychological Review, 93*, 119-135.

Stoeber, J. (2012). Dyadic perfectionism in romantic relationships:Predicting relationship satisfaction and longterm commitment. *Personality and Individual Differences*, 53, 300–305.

Stoeber, J., & Otto, K. (2006). Positive conceptions of perfectionism: Approaches, evidence, challenges. *Personality and Social Psychology Review,* 10, 295–319. doi:10.1207/s15327957pspr1004_2

Şentürk, Ö. (2021). *Erken dönem uyum bozucu şemalar ve eşe yönelik kişilerarası şemaların romantik ilişki ve partner odaklı obsesif kompulsif belirtilerle ilişkisi.* (Master's thesis, İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Toplu-Demirtaş, E., Hatipoğlu-Sümer, Z., & Fincham, F. (2017). Intimate partner violence in Turkey: the Turkish ıntimate partner violence attitude scale-revised. *Journal of Family Violence,* 32, 349-356.

Trak, E., & İnözü, M. (2017). Yeni bir obsesif-kompulsif semptom içeriği: Romantik ilişki obsesyon ve kompulsiyonları ölçeği ile partnere ilişkin obsesif-kompulsif belirti ölçeği'nin Türkçe formlarının psikometrik özellikleri. *Klinik Psikiyatri Dergisi*, *20*(3), 171-185.